

քահանայի Բալադէօղեան Ն. Բայազիտայ և Վահան քահանայի Բարսեղեան Զաւարու գեղջ Ն. Բայազիտ գաւառի. թ. 1355, 1356, 1357:

Գ.

Հայրապետական օրհնութիւնք եւ զոհոնակութիւնք:

Կոնդակ յանուն տիկին Մարիամու Սիմէօնեան Առաքելեանց վասն կառուցանելոյ նորա ի Հաշիւ իւր միոյ բնակարանի ի գաւթի եկեղեցւոյն Հայոց Գրօզնա քաղաքի ի սեպհականութիւն նոյն եկեղեցւոյ. թ. 1352:

Կ Ր Օ Ն Ա Կ Ա Ն

ԱՅԳՈՒ ՉԱՐ ՄՇԱԿՆԵՐԸ.

(Թարգմանութիւն)

«Մի տանուտէր մարդ այգի տնկեց, ցանկով պատեց, հնձան փորեց նրա մէջ, աշտարակ շինեց և յանձնելով մշակներին, դնաց օտար աշխարհ: Երբ պտղի ժամանակը մօտեցաւ, ուղարկեց իւր ծառաներին մշակների մօտ այգու արդիւնքը ստանալու: Մշակները բռնելով նորա ծառաներին՝ մէկին տանջեցին, միւսին սպանեցին, երրորդին քարկոծեցին: Կրկին ուղարկեց նա ուրիշ ծառաներ, առաջուանից թուով աւելի, նրանց ևս նոյնպէս արին: Յե-

տոյ ուղարկեց նրանց մօտ իւր որդուն, ասելով. գուցէ որդուցս ամաչեն: Իսկ մշակները երբ տեսան որդուն, ասացին միմեանց. «ո՜հ է ժառանգը, եկէք սպանենք սորան և տիրենք ժառանգութեանը»: Եւ բռնելով նրան՝ այգուց դուրս տարան և սպանեցին:

Արդ, երբ որ գայ այգու տէրը, ինչ կանի այդ մշակներին: Չարերին չարով կը կորցնէ, իսկ այգին կը յանձնէ ուրիշ մշակների, որոնք իւր ժամանակին կը տան նրան պտուղը: (Մատթ. ԻԱ, 33—41):

Այս առակով Յիսուս պատկերացնում է հրէաների առաջ նրանց ամբողջ անցեալը և ապագան: Որչափ խնամք էր վայելել հրէից ժողովուրդը Աստուծուց, Ինչպէս արծիւը տանում է թւերի վերայ իւր ձագերին, այնպէս էլ Աստուած անցեկացնում հրէաներին կարմիր ծովից, ազատում նրանց ստրկութիւնից և բարեբեր Քանանը ժառանգութիւն տալիս նրանց: Մովսէսի և միւս մարգարէների միջոցով յայտնում է նրանց իւր կամքը, տալիս է կեանքի ճշմարիտ օրէնքներ. նրանց իւր սիրելի ժողովուրդ դարձնում. յանձնում է նրան իւր ամենալաւ այգին և սպասում է, որ նոքա մշակն ու այգու Տիրոջը ցանկալի պտուղներ մատուցանեն. որ նոքա իրենց կեանքը Աստուծոյ օրէնքների համեմատ կազմակերպեն, երկրի վերայ սէրը բազմացնեն, մի խօսքով՝ օրինակ հանգիստնան ուրիշ ազգերի համար և իրենց սրբութեամբ Տիրոջ սուրբ անունը փառաւորեն:

Սակայն հրէաները վարւում են չար մշակների պէս. չեն ուզում ճանաչել իրենց Տիրոջը: Աստուած նրանց նշաններ է ցոյց տալիս, մարգարէներ ուղարկում նրանց մօտ. նշաններին չեն ուզում հաւատալ, մարգարէներին ծաղրի են մատնում, քարկոծ անում: Այն ժամանակ երկնաւոր Հայրը ուղարկում է իւր Որդուն, Փրկիչը արտակարգ բարեսիրութեան գործեր է կատարում, մարդկանց նկատմամբ ամենամեծ սէրն է ցոյց տալիս, բաց է անում նրանց առաջ երկնային իմաստութեան դանձերը, ունկնդիրներին ճշմարիտ և բանական կեանքի ճանապարհներն է

ուսուցանում, իսկ հրէաները նորան նախատական մահուան են դատապարտում, խաչում են, որպէս չարագործի, աւազակների հետ: Ուստի և խլում է չար մշակներից իրենց յանձնուած այգին. կատարում է նրանց վրայ Փրկչի խօսքը. «Ահա ձեր տունը աւերակ կը թողնուի ձեզ համար. բայց ասում եմ ձեզ, թէ այսուհետեւ այլեւ ինձ չէք տեսնիլ, մինչև կասէք. օրհնեալ է Տիրոջ անունով եկողը» (Մատթ. ԻԱ, 36):

Այս է վերև բերած առակի միտքը մարգարէներին չլսող և Փրկչին չընդունող հրէաների նկատմամբ. սակայն աւետարանի խօսքը ժամանակաւոր և տեղական նշանակութիւն չունի միայն, նա վերաբերում է ամեն ժամանակի, ամեն ազգերի: Յիսուս Քրիստոս իւր խօսքի նկատմամբ ասում է ամենքին. «Ով որ ծարաւ է, թող գայ ինձ մօտ և խմի» (Յով. Է, 37), Ուստի և մենք նոյնպէս կարող ենք և պէտք է դաս առնենք այստեղից: Մեզ նոյնպէս Տէրը տուել է իւր լաւագոյն այգին, մեզ մշակ է կարգել և սպասում է մեր աշխատանքի պտուղներին Աստուծոյ գործի համար: Աւետարանը ուսուցանում է մեզ Աստուծոյ արդարութեան յաւիտենական ճշմարտութիւնը և ցոյց է տալիս մեզ Աստուծոյ արքայութիւնը իրագործելու բոլոր միջոցները: Պէտք էր սպասել, որ Տիրոջ այգին ծաղկի, Աստուծոյ գործը երկրի վերայ աճի, աւետարանական արդարութիւնը բազմանայ մարդկանց մէջ, քրիստոնէական սէրը մեր ամեն մի քայլափոխում մեզ առաջնորդողը լինի: Սակայն իրականութեան մէջ ըստ մեծի մասին այդպէս չէ, կեանքը չի տալիս ցանկալի բարի պտուղները. կեանքի ամբողջ ընթացքը ցոյց է տալիս, որ մենք ևս այժմ չար մշակներ ենք: Տեսէք թէ դէպի ո՞ւր են ուղղուած մեր բոլոր ուժերը, մեր միտքը, գիտութիւնը, աշխատանքն ու հոգսերը: Ամենից առաջ և ամենից աւելի ի՞նչ ենք փնտռում մենք. Աստուծոյ արքայութիւնն ու նրա արդարութիւնը, թէ՛ աշխարհի հաճոյքն ու նրա վայելքները:—Մեր շուրջը չէ որ հազարաւոր եղբայրներ ունենք, որոնք խաւարի մէջ են նստած, չէ որ նրանք էլ մարդիկ են, Աստուծոյ որ-

դիք, Տիրոջ արտ. այդ արտը՝ սպասում է քրիստոնէական սիրոյ և ճշմարտութեան սերմերի ցանկուն: Ի՞նչպէս նա փարթամ կերպով կը կանաչէր, ինչպիսի առատ հունձ կը տար, եթէ որ մենք մշակէինք նրան, մեր խաւար եղբայրների սրտերը կակղեցնէինք Աստուծոյ արդարութեան ձգտելու հրաւերով, աւետարանական խօսքի սերմերը ցանկով նրանց մէջ: Ի՞նչու այդ չի կատարուում, կամ եթէ կատարուում է շատ աննշան կերպով: Ի՞նչից է առաջանում այդ:— Անցել է արդէն 1900 տարի այն օրուանից, երբ բացարձակ ճշմարտութեան լոյսը ծագեց երկրի վերայ, բայց դեռ հեթանոսները աւելի են քան քրիստոնեաները, նոյնիսկ քրիստոնեայ անունը կրող ժողովուրդների մէջ անուանական քրիստոնեաները աւելի շատ են, քան իսկական, ճշմարիտ քրիստոնեաները: Այդ նրանից է, որ մենք այդու չար մշակներ ենք: Աստուածային արդարութեան, Քրիստոսի սիրոյ լոյսը մեր կեանքի մէջ այնպէս չի լուսաւորում, որ ամենքը տեսնեն մեր բարի գործերը և փառաւորեն մեր Հօրը, որ երկնքում է: Միմեանց դէմ ունեցած ատելութիւնը, նենգութիւնը, խորամանկութիւնն ու խարդախութիւնը մեր մէջ աւելի պակաս չէ քան որ և է հեթանոսի մէջ: Դիտեցէք վաճառականութիւնը, ի՞նչի վրայ է հիմնուած նա: Խաբէութեան վրայ: Վեր առէք մի ազգի ունեցած յարաբերութիւնները միւսի հետ, նոյն երկրում տարբեր դասակարգերի, զանազան դիրքի մարդկանց յարաբերութիւնները միմեանց հետ. ի՞նչով են առաջնորդւում նոքա բոլորը: Իրենից աւելի թոյլին իրեն հպատակեցնելու, իւր օգտին աշխատեցնելու, ուրիշի հաշուով ապրելու ցանկութեամբ: Մեր կեանքի մէջ երևում է, որ գիտենք և յիշում ենք Փրկչի խօսքերը. «Ձեզնից մեծը թող ամենքի ծառան լինի»: «Ձեր մէջ թող այնպէս չլինի. այլ ձեզնից ով ուզում է մեծ լինել, թող ամենքի ծառան լինի, և ձեզնից ով ուզում է առաջինը լինել թող ամենքի սպասաւորը լինի» (Մատթ. Ի, 26—27). Ոչ: Մեր քրիստոնէութիւնը արտաքին է: Մենք մոռացել ենք, թէ ո՞վ ենք եւ ինչի համար ենք ապրում. աչքից թողել ենք Տիրոջ

արտը և այնտեղ փուշ ու տատասկ է բուսել։ Մենք այգու չար մշակներն ենք, չենք տալիս այգու տիրոջը՝ Աստուծուն հարկաւոր պտուղները։ Մարդկանց սերունդները ծովի ալիքների նման յաջորդում են իրար, իսկ կեանքը, իւր էութեամբ, մնում է նոյնը. ծնւում են նոր մարդիկ, առաջանում են նոր սովորութիւններ, շինւում են նոր քաղաքներ, սակայն չարիքը, անարդարութիւնը, բռնութիւնը նրանց մէջ մնում է նոյնը, որպէս հնումն, անփոփոխ։ Մարդիկ հետախուզում, ուսումնասիրում են հեռաւոր երկրները, ճանապարհներ են բացանում ամայի անապատների և մութ անտառների միջով, իսկ իրենք իրենց, իրանց սիրտը, հոգու խաւարն ու ամայութիւնը չեն ուզում ճանաչել, Աստուծոյ արդարութեան ճանապարհները չեն հասկանում և չեն ուզում փնտռել։ Երկրի վերայ մարդիկ շատանում են, մեծանում է նրանց հարստութիւնը, ծաղկում են գիտութիւնները, շարունակ նորանոր գիւտեր են լինում, միմիայն Աստուծոյ արդարութիւնն է, որ երկրի վերայ միւսներին հաւասար չի ածում, աւետարանական սէրն է, որ չի շատանում մարդկանց մէջ, երեւան չեն գալիս նոր, անձնուրաց, Քրիստոսի հոգին իրենց մէջ կրող ու աւետարանող առաքեալներ։ Մեծ է աշխարհը, զարմանալի գեղեցիկ, անթիւ են նրա մէջ մարդկանց համար եղած բարիքներն և ուրախութիւնները, բայց և այնպէս մարդկանց կեանքը ծանր և տխուր է։ Մեզ տրուած է հրաշալի, հազուագիւտ այգի. ամեն ինչ յարմարեցրած է լաւ մշակութեան համար, ցոյց է տրուած աշխատանքի ամենակատարեալ ձևերն ու միջոցները, սակայն հարկաւոր պտուղներն ու արդիւնքը չկայ։ Դուրս պատճառը մեր մէջ պէտք է որսնել, մենք այգու չար մշակներ ենք։

Մամբրէ վարդապետ

